

психологів: спрямованість діяльності науково-педагогічного працівника на формування мотивів студентів-психологів до професійної діяльності; забезпечення особистісно зорієнтованого змісту навчання студентів; наявність суб'єктної позиції студентів у процесі професійної підготовки; використання методів, прийомів, які активізують навчально-пізнавальну діяльність студентів-психологів.

Література:

1. Занюк С.С. Психологія мотивації: навч. посіб./ С.С. Занюк . – К.: Либідь, 2002. – 304 с.
2. Міненко О.О. Професійне становлення практичного психолога як система парадигмальних змін / Вісник Харківського Національного Університету. Серія «Психологія» – Харків, 2002. – №550. – С. 209-211.
3. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи. Практикум: навч. посібн. для студ. ВНЗ / Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – К.: Каравела, 2008. – 336 с.
4. Стасюк У.Л. Психосемантична структура мотиваційної сфери майбутніх психологів / У.Л. Стасюк (У.Л. Мороховська) // Науковий часопис Національного педагогічного університет М.П. Драгоманова. Серія 12 : Психологічні науки. – К., 2009. – № 25 (49). – С. 149-156.

УДК 159.923.2

*Барчій Магдалина Степанівна ,
Олашин Євгенія Василівна
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Професійне становлення психолога повинно супроводжуватися його особистісним і духовним зростанням. Розглядаючи підготовку майбутніх практичних психологів як період професійного становлення, можна припустити, що цей процес розвитку професійно значущих якостей та здібностей, професійних знань і вмінь, супроводжується активним якісним перетворенням особистістю свого внутрішнього світу, що приводить до принципово нового способу життєдіяльності – творчої самореалізації в професії. Важливим критерієм розвитку майбутнього психолога є рівень професійної мотивації – сукупність учбово-професійних, значущих для особистості мотивів, які ґрунтуються на стійкому інтересі студента до майбутньої професії і визначаються спрямованістю на оволодіння професією та готовністю до неї.

Велике значення у становленні особистості майбутнього психолога має осмислене ставлення до себе в контексті учбово-професійної діяльності і його ставлення до самої діяльності у цілісному контексті життя. На думку О.М. Леонтєва, специфіка періоду професійного становлення майбутнього

фахівця полягає в тому, що розвиток особистості суб'єкта діяльності тут відбувається у формі смислової перебудови свідомості.

Г.С. Абрамова, Р.В. Овчарова, Н.І. Пов'якель та ін. серед важливих професійних складових особистості психолога виокремлюють рефлексивність. Н.І. Пов'якель зазначає, що рефлексивні компоненти самосвідомості майбутнього спеціаліста є невід'ємною складовою професійної готовності до діяльності в галузі практичної психології, оскільки вони не тільки спрямовують процес мислення і прийняття рішення, але й забезпечують регулювання і саморегулювання діяльності та поведінки, збереження психофізичного й енергетичного потенціалу фахівця. Такий підхід дозволяє розглядати професійну рефлексію як регулюючий і стабілізуючий балансовий механізм у діяльності психолога [2]. Для становлення високопрофесійного фахівця-психолога важливою є робота над собою, спрямована на самопізнання, саморозвиток та активізацію особистісного потенціалу. Низка вітчизняних дослідників (В.Г. Панок, Т.М. Титаренко, Н.В. Чепелева) стверджують, що специфіка професії психолога, її спрямованість передусім на надання психологічної допомоги іншим передбачають те, що основним інструментом його роботи, окрім тестів, спеціальних психологічних методик, має виступати його власна особистість [3].

Модель особистості практичного психолога (за Н. В. Чепелевою та Н. І. Пов'якель) включає наступні підструктури :

- Мотиваційно-цільова підструктура особистості, що передбачає сформовану позитивну мотивацію до професійної діяльності, до надання психологічної допомоги, прийняття себе та інших. Базовою особистісною якістю діалогізм, що включає діалогічну готовність, безумовне прийняття іншого, особистісну рефлексію, орієнтованість на досягнення взаєморозуміння.

- Когнітивна підструктура, до якої відноситься сфера знань особистості: особистісне знання, знання себе й інших; Я-концепція фахівця; професійно важливі якості пізнавальних процесів. Базовими особистісними якостями когнітивної підструктури є професійна рефлексія та професійний інтелект.

- Операційно-технологічна підструктура, яка передбачає розвинену компетентність особистості фахівця-психолога. Вона включає володіння основними професійними вміннями і навичками, які забезпечують практичне використання наявних теоретичних знань. Найважливішим компонентом цієї підструктури є практичний інтелект.

- Комунікативно-рольова підструктура передбачає розвинену комунікативну компетентність психолога. Вона містить соціально-когнітивні і комунікативні уміння. Ця підструктура включає також специфічні якості - акторські та режисерські, організаційні, які дозволяють ефективно впроваджувати активні психотехніки і групові засоби психокорекції. Базовою особистісною якістю є професійна ідентифікація та соціальний інтелект.

- Регулятивна підструктура забезпечує толерантність до фрустрацій, високу працездатність і саморегуляцію особистості, відсутність схильності до збудження та швидкого виснаження. Провідним компонентом виступає професійна саморегуляція[3].

Сформовані особистісні та професійні якості особистості психолога є запорукою успішної професійної діяльності, виступають складовою професійної компетентності. Професійні та особистісні якості психолога в його діяльності дуже тісно взаємопов'язані [1].

Отже, особистісний розвиток є невіддільним від професійного, який виступає фактором формування особистості загалом, низка дослідників вважають цей процес довготривалим, багатоплановим та динамічним. Він вимагає від майбутнього психолога складної роботи над формуванням системи професійно важливих знань, умінь, навичок, відповідного науково-культурного кругозору та розвитком необхідних особистісних якостей.

Література

1. Дуткевич Т.В. Практична психологія: Вступ до спеціальності. — 2-ге вид. — навч. посіб. / Т.В. Дуткевич, О.В. Савицька. — К. : Центр учбової літератури, 2010. — 256 с.
2. Пов'якель Н.І. Професійна рефлексія психолога-практика / Н.І. Пов'якель // Практична психологія і соціальна робота. — 1998. — № 6 — 7. — С. 3 — 6.
3. Основи практичної психології / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.: Підручник. — К. : Либідь, 2003. — 536 с.

УДК 316.483

*Березовська Лариса Іванівна
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ.

Виклики сучасного суспільства, зміни, що відбуваються у вищій школі значно впливають на формування особистості студентської молоді. В процесі навчання молоді люди нерідко стоять перед вибором, переживають негативні емоційні стани, тривожаться, зневіряються у своїх силах, що може викликати у них внутрішньоособистісний конфлікт. Саме тому вивчення внутрішньоособистісних конфліктів, вироблення засобів психологічного захисту від них, їх подолання є актуальною науково-практичною проблемою психології.

Про незгасаючий інтерес до внутрішньоособистісного конфлікту як психологічної проблеми свідчить численні його різноаспектні дослідження як зарубіжної, так і вітчизняної науки.

У вітчизняній науці перше вивчення внутрішньоособистісних конфліктів як психологічного явища належить О.Р.Лурія [1], який вважає, що цей конфлікт може виникнути за таких умов: подразник, що діє на організм є занадто сильним, завдання дуже важким й організм не в силі адекватно прореагувати; одна або інша тенденція (потяг) індивіда не може визначитися

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>